

Invenția se referă la electronica corpului solid, tehnica electronică, la elaborarea diverselor elemente electronice: convertoarelor de frecvență, tranzistorilor, senzorilor termici etc.

Obiectele mezoscopice bine separate unul de altul în matrice izolatoare prezintă modele ideale de sisteme electronice în volum dimensional limitate. Luând în considerare procesele ondulatorii electronice în fenomenele de transport pot fi evidențiate dimensiunile de limită ale aparatelor, care folosesc transferul clasic de sarcină. Structurile electronice corespunzătoare confecționate prin tehnologii sofisticate pot fi utilizate în calitate de convertoare de diferită menire, tranzistori, sensori termici etc.

Sunt cunoscute câteva procedee de fabricare a monocristalelor microdimensionale [1, 2, 3]. Unele din care sunt procedee de fabricare a obiectelor cvasi “zerodimensionale” fabricate în matrice dielectrică transparentă.

Bismutul, fiind material anizotrop, în stare microdispersată nu s-a putut obține prin așa procedeu. În același timp prezintă dificultăți esențiale și problema fabricării “globulelor” de aceleași dimensiuni și obținerea unui ansamblu monodispersat de particule [1].

Ulterior în procesul de cercetare este necesar de a cunoaște și numărul “globulelor” în matrice, ceea ce este imposibil de realizat prin procedeu sus-menționat.

Structurile semiconductoră de tipul CuBr, CuCl vitrificate în matrice de sticlă silicioasă se obțin astfel: în componența inițială a sticlei silicioase se introduc compuși ai cuprului și clorului în cantitate de circa 1%, după care masa obținută se supune încălzirii la temperatură înaltă. Ca rezultat al disociației de fază a soluției solide suprasaturate, ce are loc în matrice în procesul tratării termice a sticlei, se formează faza cristalină monodispersă de CuCl. Creșterea cristalelor semiconductoră în matrice de sticlă oferă posibilitatea de a obține monocristale de dimensiuni programate anterior în limitele largi de la zeci până la sute și chiar mai multe de Å (angstromi) prin variația condițiilor tratamentului termic (temperaturii și timpului). Particulele fazei semiconductoră în procesul tratării termice se află în stare lichidă, deoarece temperatura de topire a cristalelor CuCl este de 440°C, iar datorită tensiunii superficiale au formă aproape sferică. Astfel, au fost obținute mostre de formă sferică cu diametrul de la 400 până la 20 Å. Dar dispersia particulelor după dimensiuni provoacă dificultăți esențiale la interpretarea rezultatelor și mai ales a lărgimii liniilor de absorbție a excitonilor. Procedeu poate fi aplicat la elementele, ce formează săruri care apoi pot fi dizolvate.

Este cunoscut de asemenea procedeu de fabricare a monocristalelor de formă sferică din metale ușor fuzibile prin încălzirea frânturilor mici (bulgărași) și cristalizarea topiturii pe suport [4].

Dezavantajul constă în aceea că se obțin monocristale metalice de formă sferică, dimensiunile cărora depășesc 100-200 μm.

Problema pe care o rezolvă invenția este elaborarea tehnologiei de fabricare din bismut a monocristalelor microdimensionale de formă sferică cu un anumit diametru (mai mic de 10 μm) în matrice de sticlă prin intermediul unui procedeu tehnologic simplu cu accesibilitate largă.

Procedeu, conform invenției înlătură dezavantajele menționate mai sus prin aceea că pe un suport din cuarț se fixează un fir din bismut și/sau compușii lui cu înveliș din sticlă, suportul se deplasează în plan orizontal, concomitent firul se încălzește cu un fascicul laser până la o temperatură ce depășește temperatura de topire.

Sub acțiunea forțelor tensiunii superficiale picătura de substanță în stare lichidă se comprimă și tinde spre o formă sferică perfectă. Totodată, picătura împinge sticla adiacentă înmuiată în intervalul dintre picăturile cristalizabile. Reglând viteza mișcării uniforme a suportului, precum și a firului pot fi obținute probe monocristaline de forma sferică din Bi, Bi_{1-x}Te_x, Bi_{1-x}Sb_x, Bi_{1-x}Sn_x, Sn de diferite diametre de la 0,5 la 10 μm cu o distanță programată între microfibrele din matricea de sticlă.

Procedeu se realizează în felul următor: prin metoda Ulitosky se confecționează fire subțiri monocristaline de bismut în înveliș de sticlă cu un anumit diametru al firului și grosime a învelișului și cu o lungime de circa 5-10 cm.

Proba se fixează pe un suport transparent din cuarț, care se poate deplasa cu o viteză determinată în plan orizontal. Proba cristalină introdusă în înveliș de sticlă prin intermediul unui fascicul laser focalizat (laser LTN-101, lungimea de undă 1064,1 nm, puterea 63 W) se încălzește până la o temperatură ce depășește temperatura de topire a substanței. Diametrul fasciculului focalizat pe planul suportului este de circa 70 μm. Suportul pe care se fixează proba se deplasează uniform în direcție orizontală altfel încât fasciculul laser să alunece de-a lungul axei firului monocristalin cu viteza dată. Acest proces asigură formarea probelor monocristaline de formă sferică diametrele cărora și distanța dintre ele se reglează prin variația vitezei de deplasare a fasciculului laser și prin raportul inițial dintre diametrul firului și grosimea învelișului de sticlă.

Exemplu de realizare

Proba monocristalină de bismut de formă cilindrică cu diametrul $d \approx 2,5 \mu\text{m}$ introdusă în înveliș de sticlă (sticlă pirex) cu diametrul învelișului de 20 μm și lungimea de 5 cm, se pune pe un suport de cuarț, iar capetele ei se încheie.

Diametrul fasciculului focalizat în planul suportului este de circa 100 μm. Suportul cu proba fixată pe el se deplasează cu viteza de 5 mm/s. Sub acțiunea radiației laser monocristalul se încălzește local până la o temperatură ce depășește temperatura de topire a bismutului. Ca rezultat al cristlizării picăturilor cu un volum minuscul (micropicăturilor) au fost obținute 12 microsferă cu diametrul $3 \pm 0,3 \mu\text{m}$ în matrice de sticlă.

Nr.	d, μm	D, μm	V, cm/s	d _k , μm	l, mm
1	5	22	0,5	0,5	7
2	5	22	0,8	6,5	10

3	10	25	0,5	12	5
4	3	18	0,5	3,8	5
5	2	18	0,5	2,3	7

Unde:

d , μm - diametrul inițial al firului monocristalin;

D , μm - diametrul învelișului de sticlă;

V , cm/s - viteza deplasării fasciculului de-a lungul axei firului;

d_k , μm - diametrul sferelor obținute;

l , mm - distanța între sfere în matricea de sticlă